

STERVEN

26 mei 1982

Goedenavond, vrienden.

En om niet de schuld te krijgen dat ik discrimineer: ik bedoel er alle mensen mee. En, dames, voor degenen die zouden willen protesteren, ik beschouw dus vrouwen nadrukkelijk als mensen... Maar, gekheid terzijde, u moet één ding goed begrijpen: wij sprekers van deze groep, wij zijn niet alwetend, wij zijn niet onfeilbaar, dus geen papale achtergronden, en we hopen dat uzelf wilt nadenken. Het is duidelijk dat u niet alles wat gesproken wordt helemaal zult kunnen onthouden. Vergeet echter één ding niet: er is een, wat men noemt subliminale beïnvloeding, zodat u in uw onderbewustzijn juist die punten pleegt op te nemen die voor uzelf van belang zouden zijn, en deze soms eerst dagen later terugvindt. Dat voor degene die zegt: "het is zo jammer dat zoveel verloren gaat": wat u nodig hebt gaat niet verloren, en wat u niet nodig hebt, gaat verloren.

Dan... een onderwerp, ja, kiest u er maar zelf een...

Reactie: sterven.

STERVEN

Antwoord: Sterven? Ja, ik vind ook, laten we optimistisch beginnen op zo een mooie dag.

Ja weet u, sterven dat is zoiets waartegen de mensen tegenaan zitten te hikken, waarschijnlijk omdat hij het proces niet helemaal begrijpt, mogelijk ook omdat hij bang is voor de begeleidingsverschijnselen. Als je sterft kan dit op vele verschillende manieren beginnen. Het kan van een ziekte, een ongeluk, of dergelijke, uitgaan, maar altijd komen er een paar fasen bij te pas, en laat ik die fasen maar eerst even doornemen met u.

Er komt een ogenblik dat uw bewustzijn van de buitenwereld steeds minder wordt. Op dat ogenblik krijgt uw eigen gedachteleven een nieuwe dimensie. U krijgt een beetje een gevoel alsof u in een andere wereld kijkt; in feite kijkt u meestal naar uw eigen denkbeelden, een enkele maal hebt u al contact met iemand die u af komt halen, maar dan hebt u toch wel een zeer goede harmonie daarmee. Deze schemertoestand is niet blijvend, het is geen rechte lijn, ze flakkert wat. Meestal zult u kort voor het einde een licht gevoel van duizeling, soms van euforie ook, ervaren, en weer even helder zijn. Na dat moment van helderheid kunt u aannemen dat u in coma raakt. Dan kan het lichaam nog enige tijd blijven na sputteren, maar uw besef is dan gericht op een andere wereld. Zodra je eenmaal dat lichaam hebt losgelaten, de verbinding tussen wat dan overblijft, wat je dan de geest noemt, en het lichaam dus, weg is, dan krijg je weer een eigenaardig gevoel. Heel vaak is het eerste ervaren iets van een werveling, het is een duizeling, nu geestelijk uitgedrukt, je valt heel vaak in een soort koker; wanneer je in die koker stemmen hoort die voor jou harmonisch zijn, antwoordt erop. Misschien zijn ze niet eens reëel, maar het contact dat u opneemt met de wereld buiten u, helpt u om dit valeffect af te breken en u dus het gevoel te geven van rust.

Bijna elke volgende ervaring is: terugkijken naar je leven. Het is niet een volledige recapitulatie, maar u gaat een aantal punten na die ongetwijfeld juist in uw geest en gevoelsleven bijzondere nadruk hebben gekregen. Wanneer dit ten einde is hebt u het gevoel wakker te worden, u kijkt op en u bevindt zich meestal in een redelijk lichte wereld. Soms ontkent u dit, denkt u dat het een droom is, dan wordt het onmiddellijk een nevelige wereld, loop je in de smog. Aanvaardt je dat Licht op zichzelf, dan kom je opeens tot de conclusie dat je niet meer in staat bent welk deel ook van je persoonlijkheid voor een ander verborgen te houden.

Dat kan pijnlijk zijn maar dat moet je maar aanvaarden. Doe je dit niet, dan verdwijnt je naar wat men "het duister" noemt, je sluit je af en op den duur ben je alleen met jezelf of met een aantal mensen die op een soortgelijke wijze en meestal met soortgelijke fouten, dus een algemeen erkennen van wat ze zijn, hebben afgewezen. Dit zijn dus de bijna altijd voorkomende punten. Er zijn uitzonderingen. Maar een uitzondering is een geval dat ongeveer één op de tienduizend, bedraagt, vaak één op een miljoen of meer. U kunt er dus mee rekenen dat dit iets is dat elke stervende ongeveer ondergaat.

En nu zou ik graag een paar praktische dingen willen zeggen. Kijk, wanneer je met stervende te maken hebt, dan ben je wel eens geneigd om die mensen nog te willen bepreken. Zo van: "Bekeer je nog op het laatste ogenblik tot de Heer", eh, ja, maar op dat ogenblik is dat voor die mensen niet iets dat ze kunnen doen, het stervensproces is een droom die je niet helemaal beheerst op dat ogenblik, en zeker wanneer je het einde voelt komen, wanneer die uiterste ledematen koud beginnen te worden, wanneer dat van binnen zo eigenaardig tintelt, nou, dan moet je maar niet denken dat je daarmee iets kunt doen. Wat de mensen dan nodig hebben is een bevestiging van hun leven. De grootste problemen onmiddellijk na de dood komen voort uit schuldgevoelens, uit onbegrip voor hetgeen ze in feite zijn geweest. Zeg dus nooit tegen een stervende dat dit of dat zo jammer is, dat kunt u voor uzelf later wel doen; probeer iemand die sterft te laten voelen dat hij niet voor niets geleefd heeft, haal desnoods zachtjes een paar heel goeie herinneringen op, waarbij hij of zij iets voor anderen heeft gedaan, probeer te laten voelen: dit leven dat jij hebt gevoerd, maakt ons dankbaar dat jij hebt bestaan. Door op deze manier iemand kracht te geven en je liefde als het ware om te zetten in een positieve steun, maak je het voor diegene die overgaat veel gemakkelijker om zichzelf in het Licht komende te aanvaarden en dan van daaruit, meestal met voldoende hulp, verder te gaan naar dat gebied waar hij krachtens zijn bewustzijn voorlopig thuishoort en waar hij uiteindelijk tot rust kan komen.

Op de tweede plaats, wanneer iemand dood is, dan moet je hem de dood niet benijden. Je moet hem ook niet proberen terug te halen, bouw voor een dode geen erediens op. Het is voor de dode hinderlijk, en het is ook voor uzelf, door de eenzijdigheid die ontstaat vaak, psychisch verminkend. Besef dat iemand geleefd heeft, wees er dankbaar voor, koester desnoods een paar herinneringen, maar zeg niet: "als jij nu maar hier was." Wanneer iemand werkelijk harmonisch met je is, dan zal zodra het bewustzijn hoog genoeg is en voldoende energie is verzameld, de persoon zich heus bij u wel melden. Dan komt ie wel kijken, hij helpt u wel, of u dat nu merkt of niet.

Dus, lieve mensen, onthoudt als 't belieft, trek de doden niet terug... het is precies hetzelfde als iemand wegsturen op een hardloopwedstrijd, maar wel met een ketting aan zijn been, die je ergens aan een amsterdammertje hebt vastgezet, vlak voor de deur. Het is onzin, dat gaat eenvoudig niet. Wanneer u gelovig bent, u zit in een kerk of wat, natuurlijk, verricht de rituelen, het zal de overgegang niet schaden wanneer het uit genegenheid gebeurt, het zal voor uzelf vaak een grote steun zijn. Maar besef dat de toestand na het sterven totaal anders is, dat je daar als mens, met alle beschrijvingen erbij, geen werkelijke voorstelling van kunt maken. En begrijp dat iemand die overgaat eerst moet wennen aan die wereld, dat ie bijna net als een kind dat op aarde geboren wordt, eerst moet leren wat hijzelf eigenlijk is en kan, en dán zijn verhouding in die wereld en zijn mogelijkheden in die wereld gaan vaststellen. O zeker, het verloopt zeker anders, het gaat gauw hoor. Zeker, als je tamelijk bewust bent dan kan dit in een paar weken gepiept zijn.

Wanneer u dan verder u afvraagt: "wat is bij sterven belangrijk?", ik geloof, de aanvaarding van de dood. Ik weet dat er heel wat mensen zijn die zeggen: Nou ja, doe maar net of ie beter wordt, doe maar net of ze morgen al weer op mag zitten, terwijl je weet dat het afloopt. Dat is dwaas. Je moet natuurlijk niet zeggen: "Ja, hoor eens, Jo, of meid, bereid je maar voor, maak je borst maar nat, over een paar uur, dan ben je de pijp uit!" Nou, er zijn mensen, die noemen dat dan ook eerlijkheid..., nou ja, dat is zoiets als een luis dood slaan door met een hamer op zijn kop te tikken. Dat is onzin. Maar probeer iemand te laten begrijpen: nu komt er rust. Dat is veel belangrijker. Wees niet bang voor de dood en zoek de dood niet.

Ook alweer zo een punt. Er zijn mensen die zeggen: "o ... ik zie het niet zitten in deze wereld, ik wil sterven", maar ze vergeten één ding. De problemen waardoor je tot een dergelijk besluit komt zijn zo sterk emotioneel, dat ze in de geest verankerd zijn..., nou, dan ben je dood en dan zit je met hetzelfde, heb je zelfmoord gepleegd, je zit met dezelfde problemen, je kan niet eens meer jezelf om hals brengen. Zo, daar kom je niet verder mee nietwaar? Wanneer je weet dat je leven geen enkele mogelijkheid meer biedt, en dat is heel iets anders, je weet dat je bijvoorbeeld nooit meer zult genezen, dat je nooit meer voor een ander betekenis zult kunnen hebben, dan kan ik begrijpen dat je zult zeggen: "ik wil anderen de last besparen", maar gebruik het niet als een uitvlucht. Loop niet weg.

Tijdens het sterven kunnen er pijnen optreden. Het zijn andere pijnen dan u kent, het zijn vreemde, vage pijnen, en soms zijn het plotse flitsen alsof je even onder stroom wordt gezet. Wees daar niet bang voor, het is veel minder erg dan de tandarts. Wees niet bang voor die paar ogenblikken van lijden. Uiteindelijk, wanneer je aan sport doet, dan komt er een ogenblik dat je alleen om te presteren blijft doorbijten, terwijl geheel je lichaam pijn doet, terwijl je eigenlijk het gevoel hebt dat je neer zou kunnen vallen. Wanneer je dat wel op kunt brengen voor een medaille waarop staat dat je zo lekker hard kunt lopen, kun je dat dan niet opbrengen voor een nieuwe wereld, met nieuwe kracht, nieuwe energie?

Dus ook, wat dat betreft... ach, de mensen maken van de dood zo iets verschrikkelijks.... ik heb nog nooit gezien dat de kinderen in de klas zaten te huilen omdat ze met vakantie mochten. Leven op aarde is, of je het begrijpt of niet, een voortdurende strijd, een voortdurende worsteling. De dood betekent dat: wanneer je jezelf zoals je bent maar kunt aanvaarden - dat is de voorwaarde - er vakantie komt, rust, ontspanning. Het betekent dat je een tijdlang in een soort illusiewereld kunt leven, een Zomerland, waar alle schoonheid die je ooit gezien en begeerd hebt, bijeen is gebracht, een wereld waar alles voortdurend zonnig is, waarin alles eigenlijk super de lux mooi is, in een ongekend rijke technicolor uitvoering. Zeker, het verbleekt wel weer, maar per slot van rekening, Palma is ook precies niet zo, zoals de vakantie-ganger het in badbroek of bikini beleeft, nietwaar?

Vakantie, dat is waar het sterven je als het ware recht op geeft. Het geeft je daarnaast de kans om alles te overzien. In plaats van dat je ergens in een doolhof staat, sta je erboven, je kunt zien hoe die in elkaar zit, je kunt zien hoe men zou moeten kunnen gaan, je kunt heel vaak zien waarom jij verkeerd bent gegaan. En wat meer is, met een beetje kracht - die heb je al heel gauw - kun je soms tegen iemand zeggen, die nog in de doolhof zit: nu moet je niet linksaf, maar rechtsaf, of omgekeerd. Je kunt anderen dus nog helpen ook. Voor de meeste mensen, niet voor iedereen hoor, komt er wel weer een reïncarnatie. Dan ga je op aarde op herhalingsoefening. Je bent als het ware blijven zitten, je hebt nog niet het uiterste uit het mens-zijn eruit weten te halen, en je krijgt de kans om dat alsnog te doen. Kun je zeggen: "ja, dat is vervelend", dat kan ik begrijpen, iemand die op het ogenblik op aarde is kan zich niet voorstellen dat hij zit te springen om het nog een keer te proberen. Als ik alleen al denk aan de omzetbelasting en de BTW... ja ja, ik heb gehoord dat er hier vlak in de buurt inrichtingen zijn die geen reëel product leveren, maar die desalniettemin BTW op hun omzet moeten betalen. Ik vraag me af waar de toegevoegde waarde hier is.

Maar goed. We zijn gewoon bezig op het ogenblik met dat idee van sterven te belichten. Nou ja... Zeg niet: "Oh, ik ben er bang voor", zeg niet: "ik verlang ernaar", laat het komen zoals het komt. Het is net zoals met een appel aan een boom. Er komt een ogenblik dat ie zal vallen, soms door omstandigheden, soms gewoon omdat ie rijp is. Ik geloof niet dat je moet zeggen: "ik wil van de boom af." Zeg maar rustig: "ik verzamel mijn sappen, krijg een lekker blosje, en als ik naar beneden lazer, merk ik het wel, en wat de wespen ermee doen interesseert mij niet meer." Ja, ik weet het, het is een beetje cru om het zo te zeggen.

Maar neem mij niet kwalijk. Moet ik dan een doodbiddergezicht trekken? Er is iemand eindelijk vrij van een hele hoop pijn, van een hele hoop ellende, eindelijk heeft hij de mogelijkheid om alles wat in hem leeft, alles waarvan je gedroomd hebt, voor een ogenblik voor zich te zien als een waarheid, de waarde, de betekenis ervan te gaan proeven, en wat moeten wij dan doen:

"As tot as, stof tot stof...", ja, tegen contante betaling. Neem me niet kwalijk, vanuit mijn standpunt is dit de grootste kolder die er is... Ik kan begrijpen wanneer je iemand wegbrengt, dat je zegt: "oh potverdorie, wat zal ik die missen...!" Natuurlijk, dat is zo bij jou, niet bij de ander. En dan moet je niet tegen die ander zeggen: "ik kan je niet missen, dus blijf maar...". Blijf maar martelen, blijf maar zoeken, blijf maar terugkomen naar die wereld. Sterven is een mate van vrijheid herwinnen, als je maar in staat bent om ze te verdragen.

Nou weet ik het, je kunt het allemaal gedegen doen, met de kerk erbij, ja, dat vind ik ook zo leuk altijd, dat in een bepaalde ritus wordt de dode echt gepland, dan staat er zo iemand bij met zo een kwispel, zo noemden ze dat vroeger, tegenwoordig zeggen ze, geloof ik, een playboy. Dan staat ie in het water en dan staat ie zo eh, een beetje water erbij, dan komt ie beter op. Voor u is het ernstig, voor ons niet.

Voor u is de dood een groots gebeuren, voor ons is het nog minder dan de verpoppingsfase van een rups. En juist daarom kan ik wel begrijpen dat u bang bent voor het sterven, voor uw eigen dood, voor de dood van anderen misschien. Ik kan het begrijpen, maar ik kan toch niet met u meevoelen. Omdat ik weet dat het sterven het langzaam openbreken is, het vinden van je vleugels, zodat je eindelijk naar de zon kunt vliegen. Je kunt erom lachen, je kunt het triest en tragisch vertellen, maar de werkelijkheid ontkom je toch niet. Het zou weinig zin hebben zelfs over sterven te spreken wanneer er niet zoveel mensen zouden zijn die zich daarmee bezig houden. Soms als een middel om te vluchten, soms als iets wat ze vrezen, méér nog dan de hel. Daarmee heeft het zin om de mensen te zeggen: "sterven is niet zo erg". Het proces dat tot het sterven voert kan heel wat erger zijn dan de dood zelf. Maar is eenmaal dat ogenblik van afscheid gekomen, zeker, je hebt die ervaringen, je hebt die duizelingen waarover ik sprak, je hebt dat even nog terug flikkeren van het bewustzijn meestal, maar je hebt gelijktijdig ook eindelijk rust, je hebt vrede, je hebt vrede wanneer je de dood maar kunt aanvaarden.

Als je wilt leven: strijdt om te leven, dat is je recht. Maar als je niet meer verder kunt gaan, leg je dan neer bij de feiten, aanvaardt het. Wees niet bang voor een dood, laat je geen verhalen vertellen over engelen of demonen die klaar staan om je in te rekenen... aan onze kant hebben ze verdomd weinig dienders... Er zijn entiteiten die je willen helpen, zeker, en er zijn ook entiteiten die u confronteren met wat je verkeerd hebt gedaan, zeker, aanvaardt het...

(microfoon valt red.) ... zelfs dat moet aanvaard worden ... dit was voor de techniek.

Dus realiseer je nou maar dat het niet erg is om te sterven, en dat je eigenlijk, zeker wanneer je weet dat iemand het in het leven zwaar heeft gehad, zoveel voor een ander ook moet kunnen voelen dat je een ander zijn dood ook kunt.

Probeer nooit iemands leven te nemen, maar als een ander wil sterven, en je weet dat hij geen uitweg heeft, help hem dan desnoods. Laat de mens eindelijk eens zijn waardigheid vinden, zijn grootste waardigheid vindt de mens vaak bij de dood.

In het sterven, wanneer alle grenzen weg schijnen te vallen, wanneer alle betekenissen en alle overwegingen van menselijke aard weg vallen en alleen nog overblijft dat gevoel van genegenheid, misschien nog een gevoel van verplichting, dat is het ogenblik waarin je jezelf vindt, als je jezelf dan maar aanvaardt kunt ... dan heb je het beter dan voorstelbaar is op aarde.

En als u daar nog commentaar op hebt, dan hoor ik het wel.

Vraag: Is men in deze eeuw daar niet krankzinnig geworden met die honderden miljoenen slachtoffers ten gevolge van oorlogshandelingen?

Antwoord: Ach, dat doe je als de school dus te zwaar bezet is vaak, dan zeg je, nou die kunnen alvast over naar de volgende klas, haal ze er maar uit. Voor u is sterven iets verschrikkelijks, voor het Ik in zijn werkelijkheid heeft het weinig betekenis, is het alleen maar een ontwaken tot een werkelijkheid waar je je veel meer thuis hoort dan je ooit op aarde hebt

gedaan. En dan zegt u: tja, miljoenen... nou, met miljoenen tegelijk gaat het nog niet, wat u zegt door oorlogen, maar als we op het ogenblik de oorlogen bekijken, en we bekijken daarbij het aantal verkeersslachtoffers, en we kijken dan nog naar het aantal mensen dat werd verkeerd behandeld, medisch of anderszins, of bij voedselverschaffingen verkeerd wordt benaderd, alleen uit winstoverwegingen, dan kom ik tot méér doden vanuit deze zogenaamde vredesactiviteiten van de mensen dan vanuit oorlogen. Hoe vreemd het ook moge klinken.

Vraag: Bedoelt u dat er iets of iemand is die daarover iets te zeggen heeft of er.....
(onduidelijk)

Antwoord: Nee, daar heb je weinig over te zeggen.

Vraag: Omdat u dat zojuist zei, er zijn er zoveel, laat er maar een serietje overgaan...

Antwoord: Ik zeg, dat doe je wanneer een school overbevolkt is, maar dat is nooit een beslissing die alleen kan komen van de onderwijzer, daar zal het schoolhoofd en eventueel de inspectie van het onderwijs het ook ermee moeten eens zijn nietwaar. Nou ja, ik wou alleen maar zeggen: dat zijn autoriteiten die wat dat betreft kunnen zeggen: nou, dit of dat lijkt ons voor de ontwikkeling van de mensheid goed. Maar dat is weer boven mijn hoofd gegrepen. Kijk, als je de portier vraagt welke sigaren de directeur rookt, dan weet ie het. Maar als je hem vraagt wat ie denkt, en hij vertelt het je, dan liegt ie, en als hij na de dood het je niet vertelt, dan is hij verstandig, maar dan weet ie ook dat ie het niet weet.

Vraag: Je zegt dat men na de dood een tijdje in een illusiewereld leeft, maar als je in een illusiewereld leeft, wat komt er na die illusiewereld?

Antwoord: Na die illusiewereld vallen de vormen weg. Ja, hoe moet je dat weer verklaren... Als u aan uzelf denkt, dan heb je een voorstelling van jezelf, dat is een vorm en niet enkel een reeks eigenschappen. Wanneer u dood bent, dan hebt u die voorstelling van jezelf nog steeds. Kunt u het volgen? Je hebt verder een hele hoop herinneringen die deel zijn gaan uitmaken van uw bestaan. Deze herinneringen worden door u gebruikt om een beeld te scheppen waarin u die voor u nog niet te benaderen vormeloze wereld buiten u toch kunt uitdrukken. Er zijn dus wel werkelijke krachten, werkelijke waarden en mogelijkheden, maar ze worden uitgebeeld door u, als het ware met plaatjes, zoals je voor kinderen die niet kunnen horen, om ze te leren lezen eigenlijk, gebruik maakt van plaatjes, en dan de lettertjes erbij gaat zetten. En daarom zeg ik je: je leeft in een illusiewereld. Maar wanneer je dan tot rust moet komen, dat moet u ook begrijpen, dan kun je niet opeens geconfronteerd worden met een totale verandering, een totaal wegvallen, dan mag je dus in je eigen droombeelden blijven spreken en zenden, en anderen vertalen het dan voor zich wel in hun werkelijke betekenis.

En op deze manier groei je dan langzaam uit die illusiewereld uit, en dan kan er een ogenblik komen dat je zegt: ja, dat vormeloze, dat kan ik niet aan. In dat geval ontstaat een soort spleen, alsof het laatste beeldje van de film blijft staan, en je op den duur je zó gaat vervelen, dat je incarneert. In een ander geval zie je dat de vormen zich oplossen in iets abstracts van kleuren, en ja, zeg maar geluid, iets van muziek, en al die dingen door elkaar, die worden dan een nieuwe wereld. Maar het is verrekt moeilijk om iets uit te drukken op deze manier, dat begrijpt u wel.

Vraag: Bent u in die wereld?

Antwoord: Eh... ja. Ik zit zelfs zo ver dat ik al wat van de muziek terzijde heb gesteld, maar, ik speel op het ogenblik meer met de kleuren.

Vraag: Hoe kunnen we leven in deze tijd zodat we de dood niet meer als angstig aanvaarden, wat zal onze geestelijke houding moeten zijn, nu, in deze tijd?

Antwoord: Ja, uiteindelijk zal u dat zelf uit moeten maken, want u hebt een eigen achtergrond en een eigen geloof. U bent een persoonlijkheid die toch redelijk uniek is, en u moet... vanuit uzelf... moet u toch een benadering vinden, dacht ik. Maar zeer algemeen kan ik wel dit zeggen: zorg dat je jezelf niets te verwijten hebt, en heb je je iets te verwijten, probeer het te compenseren, probeer er iets goeds tegenover te stellen. Wanneer je op die manier leeft, dan ben je niet bang voor hetgeen je zelf bent. Als je niet bang bent voor hetgeen je zelf bent, ben

je eigenlijk ook niet meer bang voor de dood. Hoogstens voor het onbekende ervan, maar niet meer voor het feitelijk gebeuren.

Vraag: (onduidelijk) dan is het evenwicht toch helemaal verstoord?

Antwoord: Och, je kunt het wel zeggen, maar mag ik je een tegenvraag stellen: hoeveel evenwicht bestaat er hier op aarde bij u?

Vraag: Hetzij niet iedereen reïncarneert, hoe moet ik dat opvatten in het oneindige, in de tijd?

Antwoord: Reïncarnatie is alleen een terugkeer tot een deel van het eigen werkelijke en totale wezen dat in de tijd en in ervaringen die je niet geheel kunt beheersen nogmaals door jezelf aan jezelf wordt uitgespeld.

Vraag: Is het in het oneindige niet een saaie toestand?

Antwoord: Ja, dat kan ik mij vanuit een menselijk standpunt wel voorstellen, maar, mag ik een gekke vraag stellen? Ik zal u dadelijk vertellen waarom ik het zo zeg. Hebt u wel eens een circus gezien met drie of vijf pistes? Indien u dat gezien hebt, dan weet u dat er overal tegelijk wat te doen is. En als je alles wilt zien wat er in de tent is, dan moet je er minsten een vijftal keer naar toe gaan. En dat is nou maar een kwestie van twee uur. En van een gelijktijdigheid van in wezen drie à vijf voorstellingen.

Stel u nu eens voor dat er helemaal geen grens is, dat alles wat er ooit geweest is in de tijd ooit zal zijn vanuit uw huidig standpunt. Dat dat allemaal gelijktijdig aanwezig is, dat je er maar hoeft naar te kijken en de voorstelling begint. Dat is niet saai, want wanneer het eenmaal zover is dan zal je in het begin, waarschijnlijk, ik weet het ook niet zo precies, je moet zover zijn eerst, maar zal je waarschijnlijk je vergapen aan alles. Maar dan ga je je afvragen: ja, wat is mijn betekenis daarin? En dan ga je een functie vinden in dat geheel en het eigenaardige is dan dat je door jezelf te leren kennen, de kosmos gaat leren kennen. En ik geloof niet dat dit saai of eentonig is, maar het is wel een totaal andere toestand van zijn en bestaan, dan voor een mens en menige geest voorstelbaar is, dat is wat anders.

Vraag: Heeft intelligentie in uw wereld nog een betekenis?

Antwoord: Ja, dat ligt er maar aan wat je eronder verstaat. Er zijn mensen die zichzelf heel intelligent vinden, en die in wezen alleen spitsvondig en scherp zijn, misschien enige feitenkennis hebben, algemeen of specialistisch, en op grond daarvan zeggen: "Ik ben iemand, ik ben intelligent, want ik kan dat allemaal." Nou ja, dan zeg ik ook: dan is een gedresseerde aap een zeer intelligent dier.

Ik geloof dat de waarde van het mens-zijn niet ligt in wat je weet en wat je allemaal beheerst en de scherpzinnigheid en snelheid van je reactie; dat kan in de menselijke maatschappij van belang zijn, maar voor jezelf is het alleen van belang dat je voortdurend een mate van vrede met jezelf behoudt. En ik heb soms de illusie, ik leef ook in illusies, u merkt het, dat heel veel mensen, zichzelf als superintelligent beschouwende, in feite vergeten, dat ze hun intellect meten met hun eigen maatstaven en daarbij gelijktijdig over het hoofd zien dat ze door hun theoretisch hoogstaande waarden vaak de praktisch menselijke uit het oog verliezen. En dan is voor mij iemand die gewoon weet, wanneer hij een ander moet helpen en wanneer hij hem met rust moet laten, intelligenter dan iemand die heel veel weet. Ik zeg maar, het is maar wat je er onder verstaat... .

Mag ik u een klein gebed leren? Voor Nederland in moeilijke dagen? Eh, Van Acht is weer aan het politiek vormeren, fórmeren bedoel ik... Bidt dan dit: "Heer, verlos ons van de deskundigen en de betweters, opdat het gezond verstand weer moge heersen op aarde!"

Vraag: Wie is die "Heer"?

Antwoord: Welke heer?

Vraag: De "Heer" die u aanroept in dit gebed, wie is dat?

Antwoord: Dat is de uitdrukking die de mens gebruikt voor het onbekende, waar hij in het algemeen een mombakkes voor heeft gehangen, soms met baard en soms op een andere wijze, maar het onbekende dat hij als een soort kracht en ook als een soort beheersing soms beleeft, zonder te weten wat het is. En daar zegt hij dan "Heer" tegen...

Weet u, er zijn bepaalde kerken die doen me denken aan kroegen, wie de kroeg in gaat die vindt er drie deuren en er staat op alle drie: heren, heren, heren... Als je naar die kerk gaat, dan is het eerste wat je hoort: Heer, heer, heer... En dan kunnen die mensen het menen, en dan hoop ik dat ze daar vrede bij vinden, maar het is maar een term, het is maar een woord.

Duizend keer "Heer" roepen betekent niet, wanneer je niet iets er achter voelt, dat anders is dan alleen maar het beeld van een Godje, dat jou zal beschermen en uitverkiezen en anderen verdoemen. En laten we maar blij zijn dat het zo is, want als we bedenken wat er in Gods naam door mensen aan mensen werd gedaan, ontelbare eeuwen, moeten we wel blij zijn dat die Goden chimaeren zijn die uit de mensen zijn voortgekomen, want als zo een God de kosmos zou beheersen, dan zou je nog verduveld gaan zoeken of er niet een duivel is, omdat ie misschien dan toch nog meevalt.

Dus, neem mij niet kwalijk dat ik het zo zeg. U kunt zeggen God, u kunt zeggen Heer, maar in de gebedsformulering zoals die bij veel Nederlanders bestaat is het: "Heer doe dit, Heer doe dat...", en ja, dan kun je natuurlijk ook je afvragen of die mensen dat vragen omdat ze het idee hebben dat God een soort super-piccolo is die kan worden omgekocht tot het verlenen van extra gunsten, zonder dat daar werkelijke verdiensten tegenover staan. Maar ja, goed, ik wil er niet op in gaan. Het geloof van de mens is onlogisch: best... maar wanneer hij probeert de onaantastbaarheid van het onlogische geloof met logica aan te tonen, dan klopt er voor mij al iets niet. En wanneer ik dan bovendien zie dat dit geloof aan anderen wordt gepredikt en voor het ik alleen met de mond beleden, dan wordt ik nog veel huiveriger.

Vraag: Hoe (onduidelijk) Ik bedoel, u vertelt ons eh.....

Antwoord: Ik vertel u wat ik ervaren heb en wat ik weet.

Vraag: is er een kans dat dit voor ons niet zo is?

Antwoord: Er is een kans dat dit voor u niet zo is.

Vraag: Die kans, die hou je open...

Antwoord: Natuurlijk, moet ik wel, u bent anders dan ik... en uw geestelijke wereld zal, bij het sterven heb ik geprobeerd dat duidelijk te maken, wel een aantal fasen vertonen die bijna altijd gelijk zijn, maar ook hier heb ik uitzonderingen open gelaten, dat herinnert u zich, maar hoe je dan die geestelijke wereld beleeft, ja, de ene zit in "Zomerland", de ander gaat naar een hemel toe, met doorlopende voorstelling, en weer een ander die dwaalt eigenlijk alleen maar in weidse velden en tuinen, tot hij eindelijk iemand ontmoet en antwoord krijgt. En dat zijn dan nog maar een paar van de mogelijkheden. Het zou dus dwaas zijn om te zeggen: wat ik u vertel is voor iedereen precies waar. Ik kan alleen zeggen op grond van mijn ervaringen en ook mijn persoonlijk beleven, is het voor de meeste mensen een redelijk grote waarschijnlijkheid.

Vraag: Hoeveel keren herinnert u zichzelf bestaan te zijn?

Antwoord: Ja, ik ben zo in een fase geweest dat je zo... terug gaat, zeventien keer, zeg.

Vraag: Is niet iedere vorm van werkelijkheid niet een vorm van illusie?

Antwoord: Ja, daar moet je mee uitkijken. Het is waar, elke vorm van werkelijkheid berust op een vorm van interpretatie die vanuit een bepaald standpunt en vanuit een bepaald bewustzijn van feiten, die in geheel niet als zodanig herkend worden. Dus een illusie. Maar op het ogenblik dat je gaat zeggen: "dus is alles illusie", dan zeg ik: "waarom verander je je illusie niet?" Je kunt dat niet; als je het niet kunt is het voor u een werkelijkheid. Beleef het dan als een werkelijkheid tot dat u uit die werkelijkheid illusies kunt wegfilteren, die u wél beheerst. En verander dan eerst het erkende, dan zult u misschien later erkennen, dat, wat overblijft

heel anders is dan alles wat je je ooit hebt voorgesteld. Maar leef nou maar met je werkelijkheid, zolang je haar niet kunt beheersen, dat is wat ik wilde zeggen.

Vraag: Is het gewoon dat een stervende zijn achterblijvende geliefden gaat begroeten en gezien wordt ook?

Antwoord: Nou, het is niet gewoon, maar het is een veel voorkomend verschijnsel. Van groot belang is hier de situatie op het ogenblik van het sterven. Dan krijg je dan bepaalde spanningen, en dan blijkt dus dat bij een ongeluk of bij een sterven in absolute hulpeloosheid en verlatenheid, deze neiging om je te projecteren naar een geliefde groter is dan je alleen maar elders in een ziekenhuis sterft.

Dan is er verder iets waar u misschien ook iets van gehoord hebt, dat is namelijk het eigenaardig tijdsverschuivingseffect. Het komt dus voor dat iemand afscheid neemt van zijn geliefden, en zegt dood te zijn, terwijl hij het nog niet is. Daar kunnen uren, zelfs twee tot drie dagen tussenliggen. Aan de andere kant kan het ook zijn dat iemand al een week dood is en dan pas komt afscheid nemen en aanduiden dat ie net gestorven is. Dat ligt weer in de verschillen van tijds waarde zoals u die op aarde kent en zoals men die in een geestelijke toestand kent. Het heeft te maken met persoonlijke tijd, en die persoonlijke tijd verschilt weer zoveel van de aardse, dat verschuivingen van dagen zonder meer mogelijk zijn.

Vraag: In de spiritistische vereniging, daar komen vaak mensen die naar foto's van overledenen kijken en dan aan de hand van die foto iets vertellen van de overledene. Is dat correct, want natuurlijk is dat telepathie van diegene die de foto brengt...

Antwoord: Ja, een moeilijke vraag. We hebben daar een bekend voorbeeld van, zoiets als van: "sla je je vrouw, of doe je het niet meer?" Of je nu ja of neen zegt, je bent altijd een vrouwenbeul. Dat is ook zo iets. Je zegt: "Is dat correct?" Het kán correct zijn. Je moet het volgende onthouden.

We hebben hier in feite te maken op een vorm die berust op psychometrie. Je neemt de trillingen over van de foto en je zou daardoor met de persoonlijkheid contact kunnen krijgen..., maar of je dat altijd kunt is een andere vraag. Om die signalen te kunnen ontvangen echter, moet je openstaan voor allerhande trillingen, en over het algemeen zijn de trillingen die je van die geest opneemt niet zo buitengewoon scherp en helder, vooral in het begin niet, na meerdere malen contact wordt het vaak beter. Dus, wanneer dat in een zaal zou gebeuren, en er zit iemand heel intens aan een dierbare overledene te denken, want nu heeft zij of hij die foto in handen, dan is het heel goed mogelijk dat tenminste een deel van die denkbeelden mee worden geïnterpreteerd als komende van de dode, zonder dat dit feitelijk het geval is.

En dan hangt het dus af van de omstandigheden waaronder gewerkt wordt, de kwaliteiten en de onmiddellijke concentratie en toestand van de persoon die hier als mediator, mediatrix optreedt en dan ook nog van de gevoelsintensiteit en de gedachtebeelden die naar zo iemand worden toegestraald. En dan zal je duidelijk zijn dat je dan op één avond, met één en dezelfde persoon die dit doet, misschien drie juiste en negen totaal verkeerde antwoorden kunt krijgen.

Dus, daar kan je geen antwoord op geven zo. Je kunt zeggen, het is mogelijk dat dit correct is, je kunt niet zeggen: het is zeker dat het correct is.

Vraag: Kun je prettig sterven, moet het altijd... ?

Antwoord: Nou, voor mij hoeft het niet. Het kan dus zijn dat je gewoon ...eh... die dood al een beetje aanvaard hebt, dat je denkt, "nou ja, fijn, dan kan ik eruit stappen", weet je wel... . En dat je zo denkt, "nou, hier lig ik eigenlijk gezellig, nou ben ik klaar met mijn taak", ... dat is ook zo iets, en dat dan diegenen die daar geestelijk bij betrokken zijn, eigenlijk al aanwezig zijn. Iets wat bij sterven vaak voorkomt, vooral bij mensen die de dood al aanvaard hebben, die stil en rustig zijn, die niet bang zijn, die ineens zeggen: "God, wat wordt het hier licht zeg, wat hoor ik daar, dat is zo mooi", of, "o, daar komt ome Dirk aan, en daar is mijn vader ook..." Nou, het lijkt me dus dat terwijl je sterft al familiereünie vieren, toch eigenlijk wel een prettige manier is. Dus je kunt heus wel vrolijk overgaan. Ja, natuurlijk kun je het ook anders hebben:

je kunt eindelijk eens ..., laat ik het zo zeggen: je leest met volledig begrip voor de werkelijke mogelijkheden de politieke programma's, en dan lach je je dood, en dan ga je dus vrolijk over!

Vraag: Moet een mens boeten voor het kwade dat hij gedaan heeft?

Antwoord: Wie maakt uit wat het kwaad is? Dat kan de mens alleen zelf. En de mens bestraft zichzelf voor al datgene wat hij ín en ván zichzelf niet aanvaardt. In deze zin is er boete.

Maar geloof me, de mensen hebben zo veel onzin verkondigd, en daardoor anderen schuld bewustzijn aangemeten, dat heel veel van de zonden die het meest betreurd worden, later helemaal niet in tel zijn. U kent dat bekende verhaaltje nietwaar: een katholiek land, er gebeuren ineens een paar wonderen, men zegt: oh, dat die man heilig is geworden... en waarachtig, omdat ze zo aan hem twijfelden is hij verschenen in de dorpskerk, en zei: "jongens, ik bèn heilig, want ik heb geluk gehad, toen ik aan de hemelpoort kwam stond er een bordje: buiten-echtelijk telt niet."

Ja, een krankzinnig verhaaltje, ik weet het, maar dacht u nou werkelijk dat God je alle kansen en mogelijkheden had gegeven, om er dan een bordje "verboden toegang" voor te zetten?

Ik moet zo langzamerhand af gaan sluiten. Maar ik zou wel één ding willen zeggen:

Wat u God noemt en wat u duivel noemt, zijn beeldenaar en avers van éénzelfde munt. De scheppende werkelijkheid. En u maakt van de duivel een duivel, en u maakt van uw God, een toornige, of een rechtvaardige en liefdevolle God, maar Hij is, of "Het" is, moet je zeggen, want het is onbekend, een voortdurende kracht waarin en waardoor het bestaan mogelijk is. En al, wat binnen die kracht mogelijk is, is vanuit die kracht aanvaard, want anders zou het niet mogelijk zijn. Zo, maakt u maar uit of u boeten moet.

Zo vrienden, ik hoop dat u het niet erg vindt, maar ik ga eindigen. U krijgt zo dadelijk een andere spreker en die zal dan vragen beantwoorden zo goed het gaat. Het onderwerp hebt u mijzelf gegeven, ik heb geprobeerd te laten zien dat sterven op zich zelf heus niet erg is. Je hebt me allerhande vragen gesteld, zelfs over God, en ik kan alleen maar zeggen dat je van een vlo niet moet verwachten dat ie een kaart tekent van Venus, die geografisch en anderszins volkomen correct is. U hebt geprobeerd te definiëren: is het wel waar? Wie van ons weet wat waarheid is? Waarheid is ons geloof in ónze interpretatie van die dingen rondom ons, zelfs wanneer we ze niet helemaal begrijpen. Wat voor mij geldt, geldt voor u, en omgekeerd.

Ik leef in een andere wereld, daarom ben ik niet plotseling méér geworden, ik ben anders geworden. Wat ik beleefd heb als een persoonlijke ervaring is voor mij een volledige waarheid, maar ik kan niet zeggen dat zij zich voor iedereen zo herhaalt. Alles is betrekkelijk, omdat wij zelf, zonder het te beseffen, voortdurend de kern zijn van de kosmos waarin we denken te leven, en zolang ons eigen wezen ons beleven en ons beeld van de kosmos bepaalt, kan niemand zeggen dat zijn kosmos identiek is met die van een ander. U kunt hoogstens zeggen: er zijn vele overeenkomsten.

Ik heb in mijn betoog, in mijn antwoorden ook, vooral die overeenkomsten willen vermelden, zonder echter te stellen, dat er sprake is of zelfs kan zijn van een absolute identiciteit tussen uw wereld en beleven, en mijn wereld en mijn beleven.

En hoop ik dat u daarover na zult willen denken.

Goedenavond.

(Gedeelte voor de pauze)